

Rapport

Rapport over een klacht over het regionale politiekorps Limburg-Zuid.

Datum: 15 februari 2011

Rapportnummer: 2011/050

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Limburg-Zuid:

- hem hebben aangemerkt als verdachte terwijl het voor hen duidelijk had moeten zijn dat hij het slachtoffer was;
- hem niet goed hebben geïnformeerd over zijn positie;
- hem hebben verhoord terwijl hij gewond op de bank lag en een epileptische aanval had (gehad);
- hem geen enkele nazorg hebben verleend.

Bevindingen

Algemeen

1. Verzoeker, een man van 55 jaar, liep met zijn fiets op de stoep langs de auto van B. B. had zijn auto daar gedeeltelijk op de stoep geparkeerd, waardoor de doorgang nauw was. B. wachtte in de auto op zijn vrouw, die vlakbij geld was gaan pinnen. Toen verzoeker de auto van B. was gepasseerd riep B. naar verzoeker dat verzoeker met zijn fiets zijn auto had beschadigd. Verzoeker reageerde niet op dit geroep van B. Daarop liep B. achter verzoeker aan en pakte zijn fiets bij de bagagedrager vast om hem het doorlopen te beletten. De fiets belandde op de grond. Verzoeker voelde zich door het optreden van B. bedreigd en gaf B. een klap.
2. B. reageerde op deze klap met een vuistslag in het gezicht van verzoeker, waardoor hij met zijn hoofd op de stoeprand viel. Verzoeker had een hoofdwond en kreeg daarbij een epileptische aanval. Een bekende van verzoeker belde daarop de politie.
3. Ook B. belde naar de politie. De politie kwam ter plaatse en sprak eerst met B. B. wees de politie op de schade aan de lak van zijn auto. B. liet de politie weten aangifte tegen verzoeker te willen doen wegens mishandeling.
4. Inmiddels was verzoeker door omstanders naar huis gebracht. Hij lag daar met zijn hoofdwond op de bank toen de politie bij hem thuis kwam. Omdat verzoeker gewond was en aangedaan was door het voorval besloot de politie het verhoor bij verzoeker thuis af te nemen en niet op het politiebureau. Bekenden van verzoeker, onder wie buurman O., diens dochter en de broer van verzoeker waren bij het verhoor aanwezig.
5. De officier van justitie seponeerde later de zaak tegen verzoeker.

Visie verzoeker

1. Verzoeker stelt dat hij met de fiets aan de hand op de stoep liep. Er stond een auto gedeeltelijk op de stoep geparkeerd. Deze auto was van de heer B. Hij wilde met de fiets langs de auto lopen, er was een smalle doorgang van ongeveer 20 a 30 centimeter.

Toen verzoeker voorbij de auto was hoorde hij roepen; "Blijf staan, je hebt mijn auto beschadigd". Verzoeker liep door zonder iets te zeggen want hij dacht niet dat het geroep voor hem bedoeld was. De heer B. bleef hem naropen dat hij moest stoppen. Omdat verzoeker van mening was dat hij geen schade aan de auto had toegebracht liep hij zonder iets te zeggen door.

2. De heer B. is vervolgens in zijn auto achter hem aangereden en bij hem gestopt. Hij heeft de fiets van verzoeker bij de bagagedrager vastgepakt, terwijl verzoeker probeerde door te lopen. B. trok de fiets uit de handen van verzoeker en de fiets viel op de grond. Omdat verzoeker zich door B. bedreigd voelde heeft hij B. een klap gegeven. Daarop kreeg verzoeker van B. een vuistslag in zijn gezicht terug. Als gevolg daarvan is verzoeker gevallen met zijn hoofd tegen het wegdek. Vermoedelijk door deze val kreeg verzoeker een epileptische aanval. Verzoeker heeft zijn leven lang al epileptische aanvallen. Zijn hersenen hebben door deze aanvallen schade ondervonden. Verzoeker is daardoor aangewezen op aangepaste werkzaamheden.

3. De broer van verzoeker, die in hetzelfde huis woont als verzoeker, was thuis toen het incident plaats vond. Hij hoorde tumult voor de deur en ging er op af. Hij heeft niet gezien wat zich precies heeft afgespeeld maar zag verzoeker wel op de grond liggen. Hij hielp hem op te staan en bracht hem zijn huis binnen. Ook buurman O. en zijn dochter kwamen naar het huis van verzoeker om hem te helpen.

4. Iemand heeft de politie gebeld en verteld over het incident. De twee politiefunctionarissen arriveerden na korte tijd en gingen naar verzoekers huis om hem te horen. Verzoeker lag met een hoofdwond op de bank in zijn huiskamer. Verzoeker stemde er mee in dat hij daar meteen werd verhoord over het incident. Zijn broer, buurman O. en diens dochter waren ook nog steeds in de huiskamer aanwezig.

Kort na aanvang van het verhoor kreeg verzoeker opnieuw een epileptische aanval. De politie stopte op verzoek van de aanwezigen het verhoor. Na instemming van verzoeker ronden ze even later het verhoor af. Voordat de politie vertrok arriveerde er ook een ambulance. Verzoeker werd naar het ziekenhuis gebracht en moest daar twee dagen blijven op de afdeling Neurologie voor controle.

5. Verzoeker liet weten dat hij tijdens het incident, tijdens het verhoor door de politie en ook lange periode daarna steeds in de veronderstelling is geweest dat hij als slachtoffer en niet als dader door de politie was verhoord. Verzoeker en de heer O. waren er daarom ook

steeds van overtuigd geweest dat er strafvervolgning van de heer B. zou plaatsvinden. Verzoeker had niet als verdachte aangemerkt mogen worden aangezien hij de heer B. weliswaar een tik had gegeven, maar geen letsel heeft toegebracht. De heer B. daarentegen had hem een vuistslag gegeven waardoor hij gevallen was met zijn hoofd tegen het wegdek. Hij had een hoofdwond opgelopen en bovendien een epileptische aanval ter plekke gehad.

6. Verzoeker benadrukte dat hij ook nooit een duidelijk bericht had ontvangen van de politie dat hij verdachte was. Pas toen verzoeker ruim een half jaar later een brief van de officier van justitie ontving, waarin stond dat hij de schade aan het voertuig van B. moest betalen, werd hem duidelijk dat hij niet als slachtoffer werd gezien.

7. De heer O. trad toen verder op als gemachtigde van verzoeker. Hij ging toen uitzoeken wat er nou precies was gebeurd. Hij verzocht namens verzoeker bij de officier van justitie om het proces verbaal van verhoor van verzoeker. Uiteindelijk ontving hij een handgeschreven concept proces-verbaal dat volgens hem niet door verzoeker was ondertekend. In het proces-verbaal staat ook niet vermeld dat het om een verhoor van een verdachte ging. De zaak over de mishandeling werd uiteindelijk geseponneerd door de officier van justitie.

8. Verzoeker was zeer verbolgen over de hele gang van zaken. Hij voelde zich ten onrechte als verdachte behandeld. Hij vond dat hij niet duidelijk hierover was geïnformeerd en dat hij niet had mogen worden verhoord. Ook klaagde hij erover dat de politie geen enkele vorm van nazorg had verleend. Daarom diende hij voorjaar 2008 een klacht in over de politie bij de Nationale ombudsman.

9. De Nationale ombudsman stuurde de klacht voor verdere behandeling door naar de korpsbeheerder van het politieteam Limburg-Zuid. Bij beslissing van 5 februari 2010 liet de korpsbeheerder weten de klachten van verzoeker conform het advies van de klachtcommissie ongegrond te verklaren met uitzondering van de klacht over de lange duur van de klachtbehandeling. De uitslag was voor verzoeker reden om de Nationale ombudsman om een onderzoek te vragen.

Visie aanwezig

1. Zowel de heer O. als diens dochter en de broer van verzoeker waren aanwezig bij het verhoor van verzoeker door de politie. De heer O. en zijn dochter hebben een schriftelijke verklaring afgelegd over het voorval. De broer van verzoeker is als getuige door de politie verhoord. Zij verklaarden voor zover hier relevant kort samengevat het volgende.

2. De heer O. liet weten dat hij die dag op weg was naar zijn dochter, die naast verzoeker woont. Toen hij in haar straat arriveerde, zag hij een toeloop van mensen. Ook de politie was aanwezig. Zijn dochter kwam toen net uit de woning van verzoeker om ijsblokjes bij

haar thuis te halen. Zij vertelde hem dat verzoeker gewond thuis lag nadat hij geslagen was door B. De politie was toen al bij verzoeker in diens woning. De heer O. ging toen ook naar binnen. Verzoeker lag op dat moment op de bank met een bloedende hoofdwond en was overstuurd. De politieambtenaar vertelde verzoeker dat hij mee moest werken of anderszins naar het politiebureau zou moeten om verhoord te worden. Verzoeker kreeg nog een epileptische aanval. De heer O. liet weten dat verzoeker niet de cautie was gegeven bij aanvang van het verhoor. De heer O. gaf verder aan dat verzoeker op dat moment niet in staat was om verhoord te worden. Er was ook een ambulance gebeld omdat iedereen zich zorgen maakte over de gezondheidstoestand van verzoeker. Deze ambulance arriveerde nog voordat de politie vertrokken was.

3. De dochter van O., de buurvrouw van verzoeker, liet weten dat zij samen met verzoekers broer verzoeker na zijn val op het trottoir zijn woning had binnen gebracht. Daar kreeg verzoeker opnieuw een epileptische aanval. Kort daarna waren twee politiefunctionarissen de woning binnen gekomen om verzoeker te verhoren. Ook mevrouw O. heeft gehoord dat de politie verzoeker mee wilde nemen naar het politiebureau voor verhoor. Zij heeft daarop gereageerd door te zeggen dat dat niet verstandig was, gezien de toestand van verzoeker op dat moment. Een van hen, politiefunctionaris T. is toen in de politieauto gaan bellen naar collega's en toen zij terug kwam was besloten verzoeker ter plaatse te horen. Mevrouw O. is van mening dat verzoeker niet gehoord had mogen worden op dat moment. Het verhoor verliep volgens mevrouw O. moeizaam, verzoeker reageerde verward en begreep de vraagstelling niet. Verzoeker kreeg tijdens het verhoor nogmaals een epileptische aanval. Daarna arriveerde de ambulance en werd verzoeker meegenomen.

4. De broer van verzoeker verklaarde bij de politie dat hij die dag thuis was. Hij was op de oprit van het huis toen hij tumult hoorde in de straat. Hij ging op het geluid af en zag daar zijn broer en een andere man, de heer B. De heer B. was veel jonger dan zijn broer. Hij was groot en fors gebouwd en had veel weg van 'de Hulk' van de televisieserie. Verzoeker is veel kleiner en minder sterk. Volgens zijn broer was verzoeker geen partij voor deze man. Hij heeft niet gezien dat verzoeker naar de heer B. heeft uitgehaald. Wel zag hij de heer B. met zijn vuist opzettelijk in het gezicht van verzoeker sloeg, waardoor verzoeker tegen de grond viel en een epileptische aanval kreeg. De broer bevestigde dat verzoeker al zijn hele leven lang last heeft van epileptische aanvallen. Deze aanvallen hebben zijn leven beheerst en de hersenen van verzoeker hebben hierdoor de nodige klappen gehad.

Visie betrokken ambtenaren

1. Politieambtenaar T. verklaarde in het kader van de klachtbehandeling bij de politie dat zij samen met collega D. vanaf het begin bij deze kwestie betrokken is geweest. Zij zijn ter plaatse gegaan na een melding van mishandeling. Zij hebben eerst met de heer B. op straat over de melding gesproken. Verzoeker was op dat moment al in de woning. Omdat de heer B. vertelde dat verzoeker hem als eerste had geslagen, beschouwde de politie

verzoeker op dat moment als verdachte.

T. is samen met D. de woning binnengegaan en ze zag verzoeker op de bank zitten. Er waren op dat moment meerdere mensen in de woning aanwezig, maar T. kan zich niet meer herinneren wie dat waren.

1.2 T. heeft verzoeker gehoord en is stellig van mening dat zij verzoeker de cautie heeft gegeven. Er was op dat moment niets waaruit bleek waarom verzoeker niet gehoord zou kunnen worden. Een van de aanwezigen zei dat verzoeker tijdens het horen een epileptische aanval kreeg. T. is toen gestopt met het verhoor en alvast een begin gemaakt met het opstellen van een concept proces-verbaal. Beide politieambtenaren hebben van de epileptische aanval niets gemerkt. Verzoeker had geen schuim aan zijn mond en was niet aan het schokken met zijn lichaam.

1.3 Na enige tijd heeft T. aan verzoeker gevraagd of ze verder konden gaan met het verhoor. Verzoeker stemde daarmee in en beschreef toen helder wat er was gebeurd. Hij verklaarde dat hij als eerste had geslagen omdat hij zich bedreigd voelde door B. Verzoeker gaf duidelijk antwoord op de vragen. Wel was hij enigszins ontdaan vanwege de gebeurtenissen, maar dat is volgens T. normaal na een dergelijke voorval. Indien T. ook maar de minste twijfel had gehad, had zij op een ander moment het verhoor plaats laten vinden. Verder herinnert T. zich dat zij meerdere malen aan verzoeker en de aanwezige personen heeft gevraagd of het verhoor wel kon worden voortgezet. Hierop werd bevestigend geantwoord.

1.4 T. verklaarde verder nog dat het in eerste instantie de bedoeling was om verzoeker aan te houden en over te brengen naar het politiebureau voor verhoor en voorgeleiding. Dat is de reguliere werkwijze wanneer iemand verdacht wordt van mishandeling. Er is in dit geval besloten om verzoeker thuis te verhoren gezien de toestand waarin hij verkeerde (hij was aangeslagen door het gebeuren en had pijn van de klap en de val op straat). Dat T. tegen verzoeker heeft gezegd dat hij zou worden aangehouden en meegenomen naar het bureau was geen dreigement, zoals de heer O. beweert, maar gewoon een aanzegging conform de regels.

1.5 T. gaf verder aan dat verzoeker pas later door artsen is onderzocht. De medische verklaringen dat verzoeker niet gehoord had mogen worden waren dus ook pas later beschikbaar. Als betrokken ambtenaren beschikten ze ook niet om over voldoende medische kennis om ter plekke een sluitende diagnose te kunnen geven over iemands gezondheidstoestand.

Het feit dat verzoeker bloedde en in opgewonden toestand verkeerde was geen doorslaggevend signaal dat iemand niet mag worden overgebracht of verhoord. Dergelijke omstandigheden zijn eerder normaal dan uitzondering bij gevallen van mishandeling.

2. Politieambtenaar D. verklaarde in het kader van de klachtbehandeling bij de politie het volgende. Het voorval was inmiddels twee jaar geleden en zijn herinneringen aan het verhoor waren zeer beperkt. Politieambtenaar D. was verbaasd over de inhoud van de klacht van verzoeker. Er is volgens hem niets verkeerd gegaan in de afhandeling van de melding van de mishandeling.

Omdat er een melding was binnen gekomen bij de politie van mishandeling ging hij met zijn collega T. ter plaatse. Ze werden opgewacht door een aantal mensen op de oprit van de woning van verzoeker. Er is door hen zowel met B. als met verzoeker gesproken. Hieruit bleek dat verzoeker als eerste had geslagen en B. daarop met een klap had gereageerd. Omdat verzoeker de eerste klap had uitgedeeld werd hij als de verdachte aangemerkt. Voor D. was daar geen discussie over mogelijk. Er was sprake van mishandeling door verzoeker. Er was voor de politie geen reden om B. ook als verdachte te zien vanwege zijn veel forsere postuur of omdat hij jonger was dan verzoeker.

Visie korpsbeheerder

1. De korpsbeheerder liet in reactie op het onderzoek de Nationale ombudsman weten dat hij van mening is dat verzoeker geheel rechtmatig werd aangemerkt als verdachte omdat hij als eerste geslagen had. Verzoeker werd aangezegd dat hij voor verhoor zou worden overgebracht naar het politiebureau, hieruit had verzoeker zijn positie als verdachte kunnen begrijpen. De betrokken ambtenaren hebben uit coulance, gezien zijn leeftijd en lichamelijke omstandigheden, besloten om verzoeker thuis te horen. Dit optreden van de betrokken ambtenaren beoordeelde de korpsbeheerder juist als sociaal en professioneel. Volgens hem was verzoeker duidelijk geïnformeerd over zijn positie als verdachte.

De korpsbeheerder was verder van mening dat verzoeker, wellicht versterkt door het coulante optreden van betrokken ambtenaren, zich identificeerde als slachtoffer omdat hij tijdens de confrontatie gewond was geraakt. De korpsbeheerder merkte op dat verzoeker de confrontatie met B. is aangegaan door hem als eerste te slaan. Hij had deze reactie terug kunnen verwachten. Dat die reactie dan wel het effect daarvan zwaarder is geweest dan verzoeker mogelijkwerwijs kon inschatten, verandert aan verzoekers positie van dader niets en maakt hem in die zin niet tot een onschuldig slachtoffer.

2. Wat betreft het horen van verzoeker achtte de korpsbeheerder aangetoond dat de betrokken ambtenaren correct en rekeninghoudend met de medische omstandigheden hebben gehandeld. De korpsbeheerder acht het daarom ook niet aannemelijk dat de betrokken ambtenaren in eerste instantie wel voldoende oog hadden voor de situatie en verzoeker uit de coulance thuis hebben verhoord in plaats van op het bureau, om vervolgens tijdens het verhoor geen rekening te houden met diens medische toestand. De betrokken ambtenaren hebben professioneel en correct gehandeld, aldus de korpsbeheerder.

3. In antwoord op specifiek daarover door de Nationale ombudsman gestelde vragen over het verlenen van nazorg antwoordde hij kort samengevat het volgende. Het regionale politiekorps Limburg-Zuid verleent nazorg in de vorm van directe hulp en doorverwijzing naar bureau slachtofferhulp en diverse andere instanties. Verder worden slachtoffers geïnformeerd door middel van een aangiftepakket.

Een vergelijkbare vorm van "daderhulp" is er niet. Wel wordt in bepaalde gevallen, zoals een te verwachten verslechtering van psychische toestand of sociale omstandigheden van een dader, door de politie bekeken of een dader in aanmerking zou moeten en kunnen komen voor specifieke hulp of begeleiding.

In dit geval is verzoeker zelf door het gebeuren getroffen, maar formeel wordt hij aangemerkt als dader en niet als slachtoffer. Er is geen aanleiding geweest om de omstandigheden van verzoeker als dader onder de aandacht te brengen van hulpverlenende instanties.

Uit het proces-verbaal van aangifte door B.

1. B. heeft verklaard dat hij zijn auto gedeeltelijk op de stoep en gedeeltelijk op de weg had geparkeerd omdat hij op zijn vrouw moest wachten. Zij was een groot geldbedrag aan het pinnen bij de bank. Hij wilde zijn auto verplaatsen naar een zojuist vrijgekomen parkeerplaats toen hij verzoeker aan zag komen lopen in zijn achteruitkijkspiegel. B. verklaarde dat hij verzoeker had verteld dat hij weg wil rijden zodat verzoeker dan makkelijker langs zijn auto zou kunnen lopen.

Verzoeker liep toch door met zijn fiets aan de hand langs de auto van B. Door de nauwe doorgang maakte verzoeker een kras in het lak van de auto van B. B. riep verzoeker na: "Blijf staan, je hebt mijn auto beschadigd". Verzoeker reageerde hier niet op. Daarom stapte B. in zijn auto en reed achter verzoeker aan.

2. Toen hij vlak bij verzoeker was stapte hij uit zijn auto en riep nogmaals dat verzoeker zijn auto had beschadigd. Omdat verzoeker nog steeds niet reageerde had B. de bagagedrager van de fiets van verzoeker vastgepakt. Hij zei tegen verzoeker dat verzoeker was aangehouden. Verzoeker probeerde door te lopen. B. merkte dat verzoeker niet van plan was te stoppen. Hierop trok B. de fiets uit verzoekers handen en de fiets viel op de grond. B. voelde toen een harde klap tegen zijn kaak. Hij zag verzoeker nogmaals met gebalde vuist uithalen. Die slag wist B. te ontwijken. Om verdere klappen te voorkomen sloeg B. zelf met zijn vuist naar verzoeker, die daarbij ten val kwam.

3. Er kwam een derde man bij, de broer van verzoeker. Vervolgens kwamen er ook andere mensen op het tumult af. B. zag dat de broer verzoeker zijn huis binnen bracht. B. belde daarop de politie. Na aankomst van de politie werd B. verhoord en deed hij aangifte van mishandeling door verzoeker.

Uit de medische verklaringen

1. Uit de medische verklaringen van 6 november 2007 en 4 april 2007 die verzoeker tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman heeft overgelegd is gebleken dat hij in eerste instantie door een arts van de Stichting Nightcare na aankomst in het ziekenhuis is onderzocht. Gebleken was dat verzoeker nadat hij met zijn hoofd op de stoeprand was gevallen die dag drie insulden had gehad met lichte trekkingen en wilde oogbewegingen. Er was geen sprake van schuim om de mond, hoofdpijn of misselijkheid. Verder had verzoeker hoofd- en rugklachten.
2. Verder bleek uit deze verklaringen dat verzoeker na overleg tussen de arts van de Spoedeisende Hulp en een specialist van de afdeling Neurologie is overgedragen naar deze afdeling. Hij heeft twee dagen in het ziekenhuis moeten verblijven.
3. De huisarts van verzoeker heeft op 6 april 2010 verklaard dat, indien in de tijd na de epileptische aanvallen een verhoor heeft plaatsgevonden, het de vraag is of verzoeker in staat is geweest tot adequate antwoorden, daar het optreden van sufheid na de insulden gebruikelijk is.

Beoordeling

Ten aanzien van het aanmerken van verzoeker als verdachte

1. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit betekent onder meer dat iemand slechts als verdachte kan worden aangemerkt indien er sprake is van een redelijk vermoeden van schuld. Het vermoeden van schuld dient te steunen op specifieke feiten of omstandigheden van het geval en dit dient bovendien naar objectieve maatstaven gezien redelijk te zijn (zie Achtergrond). Wanneer er sprake is van een redelijk vermoeden van schuld, rechtvaardigt dit het instellen van een strafrechtelijk onderzoek naar de verdachte. Daarvoor is niet vereist dat tegen een verdachte zodanig belastend bewijsmateriaal is verzameld dat een veroordeling mogelijk of aannemelijk lijkt.
2. Verzoeker klaagt erover dat de politie hem ten onrechte heeft aangemerkt als verdachte, terwijl naar zijn mening hij overduidelijk het slachtoffer was.
3. Uit het onderzoek is het volgende gebleken. De politie is ter plaatse gekomen na een telefonische melding van mishandeling. De politie sprak zowel met B. als met verzoeker. B. vertelde dat verzoeker hem had geslagen en deed daar aangifte van. Verzoeker heeft zelf tijdens het verhoor toegegeven dat hij B. als eerste een klap had gegeven omdat hij zich door hem bedreigd voelde. Omdat verzoeker B. als eerste had geslagen was het voor de politie duidelijk dat verzoeker in ieder geval als verdachte ter zake van mishandeling kon worden aangemerkt. Dat B. daarbij geen letsel had opgelopen doet daaraan niet af. De

Nationale ombudsman oordeelt dat de verklaringen van B. samen met de bekentenis van verzoeker objectief gezien het redelijke vermoeden opleverden dat verzoeker zich schuldig maakte aan mishandeling. De politie mocht verzoeker dan ook als verdachte aanmerken en heeft in zoverre niet in strijd met het redelijkheidsvereiste gehandeld.

De onderzochte gedraging is dit punt behoorlijk.

Ten aanzien van het niet aanmerken van B. als verdachte

1. Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat overheidsinstanties zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden. Dat houdt in dat de politie een open vizier moet hebben en houden in situaties waarbij meerdere partijen betrokken zijn.

2. Daarbij is het de Nationale ombudsman niet duidelijk geworden waarom de politie niet tevens B. als verdachte heeft aangemerkt. B. heeft verzoeker immers zodanig geslagen dat hij gewond was en enige dagen in het ziekenhuis heeft moeten verblijven. Gebleken is dat de politie geen verder onderzoek naar het voorval heeft gedaan. De ernst van het letsel had naar het oordeel van de Nationale ombudsman reden moeten zijn ook B. als verdachte te horen. Door dit niet te doen heeft de politie in strijd met het verbod van vooringenomenheid gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Ten aanzien van het informeren van verzoeker over zijn positie; verdachte in plaats van slachtoffer

1. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat overheidsinstanties burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorziet. Dit houdt in dat op het moment dat de politie een burger een verhoor afneemt duidelijk moet zijn in welk kader dit gebeurt.

2. Verzoeker klaagt erover dat de politie hem niet duidelijk heeft geïnformeerd over zijn positie. Hij verkeerde na het voorval lange tijd in de veronderstelling dat hij het slachtoffer was en niet de verdachte.

3. Uit onderzoek is het volgende gebleken. De politie kwam naar aanleiding van een telefonische melding van mishandeling ter plaatse. Daar trof de politie alleen B. aan, die als eerste zijn verhaal deed over de mishandeling door verzoeker. Hij gaf daarbij aan aangifte te willen doen. Vervolgens is de politie naar verzoeker gegaan die in zijn woning op de bank lag. Er waren op dat moment meerdere bekenden van verzoeker aanwezig.

De politie heeft aangegeven dat in beginsel een verdachte door de politie wordt aan-gehouden en overgebracht naar het politiebureau voor verhoor. In dit geval heeft de

politie op grond van de gezondheidstoestand van verzoeker en op grond van zijn leeftijd besloten verzoeker, als verdachte, in zijn woning te verhoren.

4. De politie heeft verklaard dat zij verzoeker hebben uitgelegd dat hij bij wijze van uitzondering thuis werd verhoord in plaats van op het politiebureau. Ook hebben ze verzoeker aan het begin van het verhoor (als verdachte) de cautie gegeven. Op grond daarvan had het volgens de politie voor verzoeker duidelijk moeten zijn dat hij door de politie was aangemerkt als verdachte.

5. Zowel O. als zijn dochter hebben verklaard dat zij wel de politie hebben horen zeggen dat verzoeker als hij niet meewerkte aan het verhoor mee moest naar het politiebureau. Zij hebben net als verzoeker daaruit echter niet begrepen dat het hier om een verhoor van de verdachte ging. Geen van drieën hebben ze ervaring met strafprocedures. Zij dachten dat verzoeker als slachtoffer werd gehoord. Ook hebben ze niet de cautie gehoord aan het begin van het verhoor.

6. Het komt de Nationale ombudsman niet vreemd voor dat verzoeker zichzelf heeft beschouwd als slachtoffer. Verzoeker zegt B. een klap te hebben gegeven omdat hij zich door hem bedreigd voelde. Hij had B. niet verwond. B. daarentegen had hem een zodanige klap gegeven dat hij tegen grond viel, gewond raakte aan zijn hoofd en een epileptische aanval kreeg.

7. De politie is gebeld door een bekende van verzoeker met de melding dat er een voorval had plaatsgevonden waarbij verzoeker slachtoffer was. Verzoeker wist niet dat B. eveneens de politie had gebeld.

Verder kan de Nationale ombudsman zich indenken dat, door zijn gezondheidstoestand en de bezorgdheid van de mensen die bij hem in de woning waren op dat moment, verzoeker dacht als slachtoffer te worden gehoord en niet als dader.

8. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politie juist in dit soort situaties waarbij een partij duidelijk geraakt is door het gebeurde en er medisch iets aan de hand is, zich er van bewust dient te zijn dat de informatie die van belang is voor de betrokkene duidelijk dient over te komen. Op grond van bovengenoemde omstandigheden was het voor verzoeker niet duidelijk dat hij als verdachte werd aangemerkt en dat was gezien de hele situatie ook begrijpelijk.

De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de politie verzoeker in dit geval niet duidelijk genoeg heeft geïnformeerd over zijn positie als verdachte. Het is de taak van de politie om in een situatie duidelijkheid te scheppen over de positie van degene die wordt verhoord. Door verzoeker niet goed te informeren heeft de politie gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

Op dit punt is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

Ten aanzien van het verhoor

1. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit houdt in dat de betrokken ambtenaren oog hebben voor de situatie en omstandigheden waarin de burger zich bevindt.
2. Verzoeker klaagt erover dat de politie hem heeft verhoord terwijl hij gewond op de bank lag en een epileptische aanval had (gehad).
3. Uit onderzoek is gebleken dat verzoeker op de bank in zijn woning lag nadat hij zowel op straat als thuis net een epileptische aanval had gehad. De betrokken politie-ambtenaren zijn van mening dat nergens uit bleek dat verzoeker niet verhoord kon worden. Tijdens het verhoor werd door een van de bekenden van verzoeker verteld dat verzoeker op dat moment een epileptische aanval kreeg. De politieambtenaren hebben van de epileptische aanval niets meegekregen omdat verzoeker geen schuim aan de mond had en niet aan het schokken was met zijn lichaam. Het verhoor is toen wel tijdelijk opgeschort vanwege dit verzoek van de aanwezigen.
4. Na enige tijd heeft de politie aan verzoeker gevraagd of ze verder konden gaan met het verhoor. Verzoeker antwoordde toen bevestigend. Volgens de politie beschreef verzoeker toen helder wat er gebeurd was. Wel werd opgemerkt dat verzoeker bloedde aan zijn hoofd en ontdaan was door de gebeurtenissen. De politie meent dat dat geen reden is om het verhoor uit te stellen. Politiefunctionaris T. heeft later verklaard dat wanneer zij ook maar de minste twijfel had gehad, zij op een ander moment het verhoor plaats had laten vinden.
5. Uit het onderzoek is gebleken dat verzoeker later die dag van het voorval in het ziekenhuis door artsen is onderzocht. Hiervan heeft hij een verklaring overgelegd waaruit bleek dat verzoeker na het voorval twee dagen opgenomen is geweest op de afdeling Neurologie omdat hij die dag drie insulten kort achtereen had gehad. De huisarts heeft op 6 november 2007 verklaard dat bij een verhoor na de epileptische aanvallen, het de vraag is of verzoeker in staat was tot adequaat antwoorden, aangezien het optreden van sufheid na de insulten gebruikelijk is. Het was noodzakelijk dat verzoeker na het voorval opgenomen werd op de afdeling Neurologie gedurende een paar dagen.
6. De Nationale ombudsman is van oordeel dat men van de politie niet hoeft te verwachten dat zij exact kunnen vaststellen wat de medische toestand van betrokkene(n) is. Wel kan de politie afgaan op signalen van de betrokkene en aanwezige bekenden op dat moment.
7. De Nationale ombudsman ziet niet in, gegeven de situatie, waarom het noodzakelijk was verzoeker zo snel te verhoren. Het verhoor had ook op een ander tijdstip plaats kunnen vinden.

In dit geval had volgens de Nationale ombudsman beter gekeken moeten worden naar de signalen die de aanwezigen, bekenden en familie van verzoeker, gaven. Dat zijn immers de mensen die verzoeker kennen en beter kunnen inschatten wat de gezondheids-toestand van verzoeker op dat moment is. Verder was het voorval niet zo ernstig dat betrokkenen alleen op dat moment verhoord konden worden.

8. In deze situatie is de Nationale ombudsman van mening dat de politie op dat moment het verhoor niet had moeten afnemen of moeten voortzetten. Het doel van een politieverhoor is waarheidsvinding. Nu verzoeker na diverse epileptische aanvallen en een hoofdwond in de war was, is het de vraag of het doel van het verhoor is bereikt en deze handelwijze niet in enige mate strijdig was met dat doel.

Door het verhoor toch af te nemen handelt de politie in strijd met het vereiste van professionaliteit.

Het feit dat verzoeker zelf aangaf in staat te zijn om verhoord te worden doet daar niet aan af omdat aannemelijk was dat verzoeker niet goed in staat was zijn situatie te overzien. Bovendien was verzoeker in de veronderstelling dat hij als slachtoffer werd gehoord.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Ten aanzien van de nazorg

1. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat overheidsinstanties zich in hun bejegening van burgers hulpvaardig opstellen. Dat houdt in de politie ook oog heeft voor de eventuele behoefte aan verdere nazorg of contact.

2. Verzoeker klaagt er ook over dat de politie hem geen enkele nazorg heeft verleend.

3. De korpsbeheerder heeft aangegeven dat het regionale politiekorps Limburg-Zuid nazorg verleent aan slachtoffers in de vorm van directe hulp en doorverwijzing naar bureau Slachtofferhulp en diverse andere instanties. Ook ontvangen slachtoffers een aangiftepakket. Een vergelijkbare vorm voor verdachten is er niet. Wel wordt gekeken of een verdachte in aanmerking zou moeten komen voor specifieke hulp en begeleiding als er sprake is van een verslechtering van de psychische toestand of sociale omstandigheden. In dit geval was er al voorzien in verdere medische begeleiding en was er geen aanleiding om verzoeker onder de aandacht van hulpverlenende instanties te brengen.

4. De Nationale ombudsman is van mening dat de politie juist heeft gehandeld als het gaat om het niet inschakelen van specifieke hulp of begeleiding. Verzoeker was weliswaar gewond en naar het ziekenhuis vervoerd, maar zijn situatie was niet dermate ernstig dat er ook nog andere hulpinstanties moesten worden ingeschakeld.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat de korpsbeheerder in de zin van doorverwijzing naar andere instanties correct heeft gehandeld.

De Nationale ombudsman rekent echter ook het verdere optreden van de politie richting verdachte tot de nazorg.

5. In dit geval werd verzoeker onder bijzondere omstandigheden verhoord als verdachte. Tijdens het verhoor was de politie gewezen op het feit dat verzoeker een epileptische aanval had.

De ambulance stond buiten al klaar om verzoeker voor onderzoek naar het ziekenhuis te brengen. Het had in deze situatie op de weg van de politie gelegen om zelf enige vorm van nazorg te plegen. Dit had gekund door op een later tijdstip, wanneer verzoekers gezondheidstoestand het beter toeliet, te verifiëren wat verzoeker eerder had verklaard en te informeren of hij nog aanvullende informatie had op het verhoor. Uit het onderzoek is gebleken dat dit niet is gebeurd. Doordat de politie heeft besloten om verzoeker op dat moment te horen, acht de Nationale ombudsman het noodzakelijk dat er later nog een keer een contact met verzoeker had moeten plaatsvinden in het belang van de waarheidsvinding.

Nu er geen enkele vorm van nazorg of contact met verzoeker is geweest na dit verhoor onder deze bijzondere omstandigheden is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie in strijd heeft gehandeld met het vereiste van correcte bejegening.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van het regionale politiekorps Limburg-Zuid, is gegrond:

Ten aanzien van het niet mede aanmerken van B. als verdachte, wegens schending van het verbod van vooringenomenheid.

Ten aanzien van het informeren van verzoeker over zijn positie wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

Ten aanzien van het verhoor, wegens schending van het vereiste van professionaliteit.

Ten aanzien van het niet verlenen van nazorg wegens schending van het vereiste van correcte bejegening.

De klacht is niet gegrond ten aanzien van het aanmerken van verzoeker als verdachte.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 25 maart 2010 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van G. uit Kerkrade, ingediend door de heer O. uit Kerkrade, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Limburg-Zuid.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de korpsbeheerder, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Verzoeker werd in de gelegenheid gesteld te reageren op de reactie van de korpsbeheerder. Tenslotte werden verzoeker en de korpsbeheerder in de gelegenheid gesteld op de bevindingen te reageren.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Verzoekschrift van 25 maart 2010 aan de Nationale ombudsman;
2. Reactie van de korpsbeheerder van 5 februari 2010 op het advies van de commissie voor politiekklachten;
3. Advies van de commissie voor politiekklachten van 29 januari 2010;
4. Reactie op nadere vragen van de Nationale ombudsman van de korpsbeheerder;
5. Reactie op nadere vragen van de Nationale ombudsman van (gemachtigde van) verzoeker;
6. Getuigenverklaringen van betrokkenen (buurvrouw en broer verzoeker, evenals gemachtigde);
7. Medische verklaringen van huisarts, waarnemend arts Stichting Nightcare

en ziekenhuis;

8. Proces-verbaal van aangifte tegen verzoeker van 4 april 2007;
9. Proces-verbaal van verhoor verzoeker van 4 april 2007;
10. Proces-verbaal van verhoor getuige van 2 mei 2007;
11. Proces-verbaal van bevindingen van betrokken ambtenaar van 4 april 2007;
12. Concept proces-verbaal van 4 april 2007;
13. Aanvullend proces-verbaal van betrokken ambtenaar van 22 juli 2009;
14. Sepotbericht van officier van justitie van 13 november 2007.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Wetboek van Strafvordering

Artikel 27

"1. Als verdachte wordt vóórdát de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit.

2. Daarna wordt als verdachte aangemerkt degene tegen wien de vervolging is gericht.

3. De aan de verdachte toekomende rechten komen tevens toe aan de veroordeelde tegen wie een strafrechtelijk financieel onderzoek is ingesteld of te wiens aanzien op een vordering van het openbaar ministerie als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht niet onherroepelijk is beslist."

2010.04471

de Nationale ombudsman